

Psykiska funktionshinder i samhället

Aktörer, insatser, reformer

Bakgrund

- Psykiatrins spelplan
- Community mental health
- Den svenska sektoriseringsen
- Kommunerna en allt mer central aktör
- Psykiatrireformen
- Post-avinstitutionaliseringen?

Välfärdssystemets dynamik

- Organisatoriska fält
- Domäner
- Institutioner, institutionaliserade föreställningar
- Regulativa, normativa, kognitiva element
- Legitimitet
- Anpassning och imitation
- Rebeller, moraliska entreprenörer

Den svenska policyn

- Vårdideologisk linje sedan 1970 – avinstitutionalisering och normalisering
- Staten styr: lagstiftning, regler, pengar, normer, kunskap
- Kommunernas självstyre
- Professionerna
- Intresseorganisationerna

Nationell psykiatrisamordning

- Single bullit-strategy
- Shotgun-approach
- Blev en "Brasse-tårta": 40 förslag, 70 bedömningar, vidgat uppdrag

Målgruppen – grunden för styrning

- Psykisk sjukdom
- Psykiskt störning
- Psykiskt funktionshinder
- Psykiskt funktionsnedsättning
- Psykisk ohälsa

Problem

- Vårdsystemets arkitektur rasar!
- Distributionen av välfärden försvåras
- Hur många är dom?
- Behov av att kategorisera – organisationen styr
- Liminality: mellan olika roller, mellan olika administrativa strukturer

Kommunstudie 2007-2008

- Storstad X 2
- Större stad X 2
- Mellanstad X 2
- Småkommun X 2
- Glesbygd X 2
- Inventeringar i V-norrland
- Ca 100 akter

Omsorgslogik

- Livskvalitet
- Omhändertagande
- Upprätthålla funktionsförmåga
- Kompensatoriska insatser
- Skydd
- Permanent tillstånd
- Segregerade verksamhetsformer

Återhämtningslogik

- Full delaktighet
- Coachning
- Öka funktionsförmågan
- Rehabiliterande insatser
- Exponering
- Föränderligt tillstånd
- Normaliserade verksamhetsformer

Policyinnehåll och ambition

- Stora kontraster
- Lågstatusområde
- Högstatusområden
- Kliven ställning till statens roll

- Psykiatrireformen sist av kommunreformerna, andra målgrupper större el starkare rättslig ställning

Organisationen

- Socialpsykiatri inom IFO
- Socialpsykiatri inom HO
- Socialpsykiatri egen avdelning
- Integrerade med andra utan enhet
- Samma beträffande myndighetsutövningen
- Summa: ingen nationell praxis!

Organisationen, forts.

- Hälften av kommunerna hade bytt organisation för socialpsykiatri sedan 1995
- Socialpsykiatri har litet manöverutrymme
- Organisationen uppbyggd kring en "historisk målgrupp"
- Bristfällig intern kontakt

Psykiatri

- Socialpsykiatri har generellt en etablerad kontakt med psykiatri
- Allians kring psykosgruppen
- Småkommunerna: endast allmänpsykiatri
- Förändring i relationen sedan kravet på individuell och gemensam planering?

Boende

- Basutbud sedan reformen – gruppboendet
- Stadig ökning, privata alternativ
- 1/3 del institutionslika, snitt 10 p/boende
- Omsorgslogik – i linje med lagstiftningen

Boendestöd

- "Andra generationens" stöd
- Kvalificerat, flexibelt och uppsökande vardagsstöd
- Utvecklats ur lokala behov
- Finns inte angivet i SoL
- Nya "mellanformer" tillkommer

Sysselsättning

- Träfflokaler utgör grundutbudet
- Låg ambitionsnivå, låg nytillströmning
- Motiveras på etisk grund
- Allaktivitetshus (t.ex. av RSMH) – mer aktiv hållning
- Strukturerad sysselsättning, sällan individuellt utformade

Arbetsinriktad rehabilitering

- Sällsynt!
- Omsorgslogik som hindrar?
- Organisatoriska hinder (SE, AMA)
- Svaga normativa element – svagt rättsligt stöd

Andra insatser

- Personligt ombud
- DD-team
- Hemlöshetsprojekt
- Familjeintervention (nja)
- ESL (nja)
- ACT/CM (nja)
- Alla generella socialtjänstinsatser

Gamla strukturer – nya behov?

- En ny generation av psykiskt funktionshindrade?
- Socialpsykiatri: öppna upp eller avgränsa?
- Dåligt anpassad organisation o struktur?
- Liminality – hamnar mellan organisationer och domäner
- Rätt kompetens?

Behov - insatser

- Organisationen/domänen/institutionen/logikens makt är stor!
- Ingående och helhetsinriktade kartläggningar
- Minskat handlingsutrymme i bedömning och beslut

Socialpsykiatri som område

- Svagt institutionaliserat vg organisation
- Omsorgslogik riktad till "historisk målgrupp"
- Utveckling mot återhämtningslogik
- Entreprenörer blir förvaltare
- Brytningstid?
- Evidensbaserade psykosociala insatser?